

3. Бізнесу все ще бракує довіри у взаємодії з судами. *Юридична газета online*. 20.05.2020. URL: <https://yur-gazeta.com/golovna/biznesu-vse-shche-brakue-doviri-u-vzaemodiyi-z-sudami-opituvannya-eva.html>
4. Розширена нарада у КГС Касаційному господарському суді: репутація господарських судів як гарант економічної безпеки! URL: <http://pakhareenko.ua/rozshirena-narada-u-kgs-kasacijnomu-gospodarskomu-sudi-reputaciya-gospodarskix-sudiv-yak-garant-ekonomichnoi-bezpeki/>
5. Підбиття підсумків роботи господарських судів: у КГС ВС відбулася розширена нарада. *Судебно-юридическая газета. Суд Инфо*. 14.02.2022. URL: <https://sud.ua/ru/news/sud-info/229207-pidbittya-pidsumkiv-roboti-gospodarskikh-sudiv-u-kgs-vs-vidbulasya-rozshirena-narada>
6. Богдан Львов: спільне завдання для всіх господарських судів України – це якість судових рішень. *Веб-сайт Верховного Суду*. 02.03.2021. URL: <https://www.supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1081573/>
7. Головне – це безпека людей, а суди впораються з усіма труднощами, які постали перед ними, – голова КГС ВС Богдан Львов. *Офіційна веб-сторінка Верховного Суду*. 12.04.2022. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/zmi/1267885/>
8. ДСА України оновила інформацію про зруйновані війною суди в розрізі областей. *Веб-сайт Державної судової влади*. 31.05.2022. URL: <https://oda.court.gov.ua/dsa/pres-centr/news/1279635/>
9. Бойко Ю. «Господарники» зробили крок до уніфікації практики, домовившись ділитися думками про проблеми. *Закон і Бізнес*. 19.02–25.02.2022. Вип. 7 (1565). URL: <https://zib.com.ua/ua/150618.html>

Ключові слова: суд, господарський суд, суддя, фінансування, суддівські кадри.

Key words: court, commercial court, judge, financial support, judicial corps.

ФЛЯЖНИКОВА ЯРОСЛАВА ВАСИЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури*

АДВОКАТИ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ: ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ

У сучасних умовах діджиталізації, соціальні мережі відіграють роль нової віртуальної реальності XXI ст., пронизуючи всі сфери суспільного життя. Вони стали унікальною платформою для консолідації різних груп суб'єктів на основі спільності їх інтересів, при цьому в результаті комунікативної взаємодії виникає масштабний синергетичний ефект. Соціальні мережі також сприяють структуризації комунікативного простору, створенню віртуальних співтовариств, які часто на практиці перетворюються на громадські об'єднання, а вже існуючим громадським інституціям дають можливість поширювати свої ідеї, залучати до своїх лав нових членів та координувати їх дії [4, с. 56].

Нагадаємо, що важливою новелою у прийнятих ПАЕ від 09.06.2017 р. є врегулювання питання поведінки адвокатів у соціальних мережах розділом VIII ПАЕ «Дотримання норм адвокатської етики при використанні мережі Інтернет» (ст. 57–60). До речі, саме цей розділ і викликав найбільш жваві дискусії як серед теоретиків, так і практиків у 2017 р.

Участь адвоката в Інтернет-просторі з дотримання вимог, визначених ПАЕ, має суттєве й коло переваг, адже забезпечує:

- 1) економію транспортних видатків (як клієнту, так і адвокату);
- 2) збереження енергетичних і ресурсних витрат (переважно це стосується адвоката, адже дозволяє йому консультувати клієнта знаходячись в будь-якому місці, а не лише в офісі);
- 3) мобільність адвоката (свідчить клієнту про те, що адвокат слідує вимогам часу);
- 4) пришвидшення обміну інформації адвоката з іншими суб'єктами (клієнтом, колегами, органами адвокатського самоврядування, представниками суду тощо).

Не можна не звернути увагу на деякі проблеми, пов'язані з використанням адвокатами мережі Інтернет. На жаль, непоодинокими є випадки, коли адвокати нехтують принципом конфіденційності у відносинах із клієнтами і публікують дописи, які певним чином висвітлюють проблему, з якою особа звернулася по правову допомогу або консультацію.

Ще одна проблема, що пов'язана із попередньою, є складність ідентифікації власника сторінки. До прикладу, В. Колодницький стосовно Фейсбук вказує, що ця платформа для спілкування є досить знеособленим ресурсом, що дає кожній людині право висловлювати свою думку в будь-якій формі й прояві, однак урегулювати поведінку в соцмережах неможливо в принципі з огляду на неможливість достовірно ідентифікувати власника сторінки [2].

Як приклад, чинний Порядок ведення єдиного реєстру адвокатів України, затверджений Рішенням Ради адвокатів України № 26 від 17.12.2012 р., в пункті 3.1.7 передбачає, що адреса офіційних сторінок адвоката в соціальних мережах може бути внесена до Єдиного реєстру адвокатів України за заявою самого адвоката. Однак з аналізу відомостей з реєстру адвокатів можна дійти висновку, що адвокати майже ніколи не вказують свої офіційні сторінки в соціальній мережі у відповідних розділах реєстру адвокатів. Через це, якщо в соціальній мережі від імені адвоката було здійснено публікацію або залишено коментар, який за своїм змістом не відповідає ПАЕ, проте адвокат не визнає такі дії, встановити, хто саме здійснив відповідну публікацію є фактично неможливим [3, с. 14].

Крім того, проблема ідентифікації має подвійний характер. Як вказує О. Шевчук, у соціальних мережах неодноразово відкрито принижується честь і гідність не лише окремих адвокатів, а й діяльності української адвокатури загалом. При цьому допускається варіант, що такі публікації в соціальних мережах поширюються не просто учасником мережі, а учасником під чужим іменем діючого адвоката, або й учасником-адвокатом, але під чужим іменем адвоката. Так, будь-яка особа може

створити Фейсбук-акаунт під вигаданим ім'ям. Це може прослідковуватися й у разі реєстрації фейкового профілю із застосуванням іменні реального адвоката чи адвокатської спільноти. Як наслідок – втрата довіри до акаунта та інформації, що в ньому розміщується, приниження репутації як окремого адвоката, так й адвокатури загалом [5].

Як зазначає О. Мігдаль, мають бути розроблені єдині правила ідентифікації адвоката в Інтернеті. Наприклад, правники можуть подавати відомості щодо своїх акаунтів у соцмережах або інтернет-форумах відповідним радам регіонів для внесення таких даних до ЄРАУ. У такому випадку будуть підстави говорити про певний зв'язок адвоката з акантом [4].

Така позиція є цілком переконливою, оскільки якщо мова йде про відповідальність адвоката, необхідна чітка регламентація, а не тільки узагальнення щодо переліку соціальних медіа та принципів їх використання. Іншими словами, фактична спроба врегулювати поведінку адвоката у соціальних мережах, є правильним кроком, проте не доопрацьованим. Отже, необхідно розробити єдиний підхід для ідентифікації адвоката для забезпечення належних умов доведеності порушень. Крім того, згідно ст. 17 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», обов'язком Ради адвокатів України є забезпечення ведення ЄРАУ із метою збирання, зберігання, обліку та надання достовірної інформації про чисельність і персональний склад адвокатів України [1]. А відомості у графі у реєстру щодо онлайн-комунікацій, які б дозволили ідентифікувати адвоката до сьогодні, не регламентовані.

Ще однією проблемою, пов'язаною зі спілкуванням в мережі Інтернет, на нашу думку, є проблема вибору платформи для спілкування. По-перше, ця проблема пов'язана з тим фактом, що перелік соціальних мереж у ПАЕ не є вичерпним, що обумовлюється об'єктивною причиною, а саме – розвитком соціальних мереж та появою нових платформ для спілкування. До прикладу, адвокати освоюють платформу ТікТок про яку не згадується в ПАЕ. По-друге, обираючи Інтернет-платформу, адвокат має враховувати ту аудиторію, на яку вона спрямована, та формат спілкування, який ця платформа просуває (дописи, фото-публікації, відео (у тому числі їх тривалість)). До прикладу, вікова категорія переважної кількості користувачів Фейсбук становить від 35 до 50 років, Твіттер – від 20 на 40 років; Інстаграмм – від 18 до 35 років, ТікТок від 18 до 24 років [6; 7].

Варто звернути увагу на той факт, що правничі спільноти й профілі, що існують в українському сегменті, неоднаково популярні в кожній із цих соціальних мереж, що залежить від кількісної аудиторії кожної з них та її інтересів, а також від функціоналу й спрямованості ресурсів. Тож, в Україні по-справжньому якісних юридичних профілів у соціальних мережах не дуже багато. Особи, які їх ведуть, економлять грошові кошти на SMM-фахівцях, покладаючись на власні трудові ресурси та не вдаючись до професійної розкрутки й високоякісного наповнення цих сторінок.

Таким чином, задля систематизації проблем пропонуємо об'єднати їх у певні групи:

правові (проблеми недосконалості положень ПАЕ щодо поведінки адвоката в мережі Інтернет);

морально-етичні (проблема ідентифікації адвоката, збереження конфіденційності та адвокатської таємниці під час користування соціальними мережами);

програмно-технічні (неякісне програмне забезпечення функціонування соціальних мереж та Інтернет-платформ, слабкий Інтернет зв'язок, неякісне технічне обладнання адвоката або іншого суб'єкта з яким адвокат вступає у комунікацію);

виховні (проблеми Інтернет-освіти серед адвокатів);

організаційні (проблема вибору мережі або платформи для спілкування, формату спілкування, розподілу ролей під час ведення соціальних мереж).

Список використаних джерел:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
2. Акаунт В'ячеслава Колодницького на Facebook URL: <https://www.facebook.com/advokat.kolodnitskiy>
3. Бойко Г. В. Деякі проблемні питання застосування дисциплінарною палатою Правил адвокатської етики при використанні адвокатом мережі Інтернет (за матеріалами дисциплінарних проваджень КДКА Одеської області). *Вісник Одеської адвокатури. Спеціальний випуск: Адвокатська етика*. 2019. С. 14-17.
4. Відповідальність за дописи в Інтернеті має наставати лише внаслідок заподіяння шкоди іншій особі. Сайт газети Закон і Бізнес від 10 жовтня 2017 року URL: http://zib.com.ua/ua/130309-vidpovidalnist_advokata_zadopisi_v_interneti_mae_nastavati_.html.
5. Правдін І. Олексій Шевчук: потрібно запроваджувати фейсбук-ідентифікацію адвокатів. Вектор Ньюз «НОВИНИ», Політика та право від 11.12.2016 р. URL: <https://www.vectornews.net/news/politics/21456-oleksy-shevchuk-potrбно-zaprovadzhuvati-feysbuk-dentifikacyu-advokatv.html>.
6. TikTok став найпопулярнішою соцмережею для молодих українців. URL: <https://creativity.ua/marketing-and-advertising/tiktok-stav-naipopuliarnishoiu-sotsmerezheiu-dlia-molodykh-ukraintsv/>
7. Facebook та Instagram в Україні. URL: <https://plusone.com.ua/research/Facebook%20та%20Instagram%20в%20Україні%20-%202021%20липень.pdf>

Ключові слова: адвокат, соціальні мережі, акаунт, проблеми сьогодення, Інтернет.

Key words: lawyer, social networks, account, problems of the present, Internet.